

**Препорака CM/Rec(2011)7
на Комитетот на министри до земјите-членки
за новиот поглед на медиумите**

*(Усвоена од Комитетот на министри од 21 септември 2011 г.
на 1121 состанок на замениците министри)*

Вовед

Функцијата на медиумите

1. Од својата појава како средство за масовна комуникација, медиумите се важна алатка во однос на слободата на изразување во јавната сфера, овозможувајќи им да луѓето да го практикуваат своето право да бараат и добиваат информации. Медиумите анимираат и даваат простор за јавна дебата. Медиумите нудат коментар и мислење како учесници во политичкиот дијалог, придонесуваат кон поставување на политичката агенда и оформувањето на јавното мислење и тие честопати се обидуваат да промовираат одредени вредности. Медиумите овозможуваат следење на јавните и политичките прашања како и на приватните или прашања кои го засегаат бизнисот со што се зголемува транспарентноста и отчетноста. Исто така, медиумите нудат едукација, забава, културно или уметничко изразување. Медиумите исто така играат важна улога и во стопанството, креираат работни места и генерираат приходи.

Медиумите и демократијата

2. Слободата на изразување, особено правото да се бараат, пренесуваат и примаат информации и последователната слобода на медиумите се неопходни за една вистинска демократија и за демократските процеси. Во едно демократско општество луѓето мора да можат да придонесат и да учествуваат во процесите на одлучување што ги засегаат. Ова важи за локалните, националните или меѓународните модели на владеење како и за други специфични заедници. Во овој контекст демократското владеење треба да се сфати во поширок контекст и да ги опфати и процесите што се однесуваат на приватни прашања и прашања што го засегаат бизнисот, а кои се релевантни за јавните политики или колективниот интерес. Целата содржина што ја нудат медиумите има потенцијално влијание врз општеството без разлика на вредноста што им се придава. Моќта на медиумите може да се злоупотреби, особено во контекст на голема медиумска концентрација, на штета на плурализмот и демократијата.

Стандардите и регулирањето на медиумите

3. Сите земји-членки на Советот на Европа имаат преземено обврска да им го обезбедат на сите што се под нивна јурисдикција основното право на слобода на изразување и информирање во согласност со членот 10 од Европската конвенција за човекови права („Конвенцијата“, Серија на европските договори (ETS) бр. 5). Ова право не е апсолутно; истото наметнува обврски и одговорности и може да подложи на ограничувања во согласност со членот 10, став 2 од Конвенцијата.

4. Од историска перспектива регулирањето на медиумите е оправдано и градуирано со оглед на нивното големо влијание врз индивидуалните права; регулирањето исто така е и средство за управување со малите ресурси во јавен интерес. Со оглед на важноста на демократијата, медиумите се предмет на опсежна активност на Советот на Европа во насока на утврдување на стандарди. Целта е да се обезбеди највисока можна заштита за слободата на медиумите и да се обезбедат насоки во однос на обврските и одговорностите. Како еден облик на мешање, секое регулирање само по себе треба да е во согласност со условите дадени во членот 10 од Европската конвенција за човекови права и стандардите што произлегуваат од релевантната судска пракса на Европскиот суд за човекови права.

Развојот на медиумскиот еко-систем

5. Развојот на информатичките и комуникациските технологии и нивната примена во масовната комуникација доведоа до битни промени во медиумскиот еко-систем, сфатен во широка смисла за да ги опфати сите субјекти и фактори чија интеракција им дозволува на медиумите да функционираат и да ја одиграат својата улога во општеството. Тоа овозможи нови начини за ширење на содржините во пошироки размери и честопати по значително пониска цена и со помали технички и професионални обврски. Новите одлики вклучуваат нови нивоа на интеракција и вклучување од страна на корисниците, нудејќи нови можности за демократско граѓанство. Новите примени исто така го олеснуваат учеството на корисниците во процесот на креирање и дистрибуција на информации и содржини, заматувајќи ги границите меѓу јавната и приватната комуникација. Суштинските уреднички практики на медиумите со годините станаа разновидни, усвојувајќи нови модалитети, процедури и исходи.

6. Со овие промени во медиумскиот еко-систем функционирањето и постоењето на традиционални медиумски субјекти, како и нивните економски модели и професионални стандарди се надополнети или заменети од други субјекти. Нови субјекти презедоа функции во производството и дистрибуцијата на медиумски услуги кои до неодамна беа вршени само (или главно) од традиционалните медиуми; тие вклучуваат собирачи на содржини, дизајнери на апликации и корисници кои во исто време и се креатори на содржини. Низа „посредници“ или „помошници“ честопати произлегуваат од информатичкиот и комуникацискиот (ИКТ) сектор, вклучително и оние кои на почеток биле само домаќини или пренесувачи (на пример инфраструктурни, мрежни или платформски оператори), станаа битни за опфатот на дигиталните медиуми и пристапот на луѓето до нив. Услугите што ги нудат новите субјекти станаа суштински патишта кои водат до информации, од време на време претворајќи ги посредниците или помошниците во вратари или играчи кои играат активна улога во уредничките процеси на масовната комуникација. Таквите сервиси ги надополнуваат, а по некогаш делумно и ги заменуваат традиционалните субјекти во однос на овие функции. Улогите на секој субјект може лесно да се сменат или да еволуираат на флуиден и незабележлив начин. Исто така некои развија услуги или апликации кои ги поставија на доминантна позиција на национално па дури и глобално ниво.

Нов поглед на медиумите за кој е потребен градуиран и диференциран пристап

7. И покрај промените во нивниот еко-систем, улогата на медиумите во едно демократско општество, дури и со дополнителни алатки (имено интеракција и ангажираност), се нема сменето. Оттука политиките што се однесуваат на медиумите мораат во целост да го земат во предвид актуелниот и идниот развој на настаните, прифаќајќи го гледањето на медиумите кое е соодветно за така флуидна и мултидимензионална реалност. На сите субјекти – било нови или традиционални – кои оперираат во рамките на медиумскиот еко-систем треба да им се понуди стратешка рамка која гарантира соодветно ниво на заштита и обезбедува јасни индикации за нивните обврски и одговорности во согласност со стандардите на Советот на Европа. Одговорот треба да биде градуиран и диференциран согласно улогата што медиумот ја игра во процесот на креирање и дистрибуција на содржини. Треба да се посвети внимание на потенцијалните форми на попречување на соодветното функционирање на медиумите или нивниот еко-систем, вклучително преку индиректно дејствување против економската или оперативната инфраструктура на медиумите.

Комитетот на министри согласно условите од членот 15.б од Статутот на Советот на Европа им препорачува на земјите-членки:

- **да усвојат нов широк поглед на медиумите** кој ќе ги опфаќа сите субјекти што се инволвирани во креирањето и дистрибуирањето до потенцијално голем број на луѓе на содржини (на пример информации, анализи, коментари, мислења, знаење, култура, уметност и забава преку текстуални, аудио, визуелни, аудиовизуелни или други форми) и апликации што се дизајнирани за да овозможат интерактивна масовна комуникација (на пример социјалните мрежи) или други интерактивни искуства од големи размери засновани на содржината (на пример онлајн игри), при тоа задржувајќи ја (во сите овие случаи) уредничката контрола или надзор врз со содржината;

- **да ги разгледаат регулаторните потреби во однос на сите субјекти** кои нудат услуги или производи во медиумскиот еко-систем за да се гарантира правото на луѓето да бараат, добиваат и пренесуваат информации согласно членот 10 од Европската конвенција за човекови права, и на овие субјекти да им обезбедат релевантна заштита од мешање, што во спротивно би можело да има

негативни последици согласно правата од членот 10, вклучително и што се однесува до состојбите за кои постои ризик да доведат до несоодветно самоограничување или само-цензура;

- **да ги применат критериумите, што се утврдени во додатокот овде, кога ќе ја разгледуваат можноста за градуиран и диференциран одговор** за субјектите кои потпаѓаат под новиот поглед на медиумите заснован на релевантните стандарди на Советот на Европа за медиумите, со оглед на нивните специфични функции во медиумскиот процес и нивното потенцијално влијание и значење во обезбедувањето или унапредувањето на доброто владеење во едно демократско општество;

- **да развијат дијалог со сите субјекти во медиумскиот еко-систем** со цел соодветно да им се објасни важечката законска рамка; да се поканат традиционалните и новите медиуми заради размена на добрата пракса и, доколку е можно, да се консултираат едни со други со цел да развијат саморегулаторни алатки, вклучително и кодекси на однесување, кои земаат во предвид, или инкорпорираат во соодветна форма, генерално прифатени медиумски и новинарски стандарди;

- **да усвојат стратегии за промовирање, развивање или обезбедување на соодветни нивоа на обезбедување на услуги** за да се гарантира задоволително ниво на плурализам, разновидност на содржината и избор за потрошувачот и за да се обезбеди внимателна проверка или следење на развојот на настаните;

- **и понатаму да внимаваат на состојби на голема концентрација во медиумскиот еко-систем** што може да резултира со злоупотреба на можноста на субјектот да го обликува или да влијае врз јавното мислење или изборот на луѓето со потенцијално лоши последици по владеењето и, особено, политичкиот плурализам и демократските процеси, особено со оглед дека нови видови на услуги, апликации или платформи добиваат на релевантност во овој контекст;

- **да преземат активности, индивидуални или колективни,** за промовирање на овие пристапи на соодветните меѓународни форуми.

Критериуми за идентификување на медиумите и насоки за градуиран и диференциран одговор

Вовед

1. Демократијата и слободата на изразување бараат од земјите-членки да се воздржат од непотребно мешање во медиумите. Земјите-членки исто така треба да преземат проактивни мерки за промовирање на слободата, независноста, плурализмот и разновидноста на медиумите и да ги заштитат активностите што обезбедуваат адекватно функционирање на медиумскиот еко-систем, сфатен во поширока смисла за да се опфатат сите субјекти и фактори чија интеракција им овозможува на медиумите да функционираат и да ја исполнат својата улога во општеството.
2. Воспоставената стратешка рамка треба да биде јасна, а последиците од нејзината примена треба да бидат предвидливи. Ова треба да биде артикулирано во насока на заштита и промовирање на слободата на изразување, разновидноста и плурализмот и треба да ги идентификува обврските и одговорностите на сите субјекти во медиумскиот еко-систем, што е предмет на строги ограничувања стипулирани во член 10 од Европската конвенција за човекови права.
3. Креирањето на политики и особено регулаторните процеси треба да посветат соодветно внимание на начелото дека секое регулирање, како една форма на мешање, само по себе треба да е во усогласено со условите утврдени во членот 10 од Европската конвенција за човекови права и стандардите што произлегуваат од релевантната судска пракса на Европскиот суд за човекови права. Регулаторните одговори оттука треба да одговорат на итната социјална потреба и земајќи го во предвид нивното опипливо влијание, истите треба да бидат сразмерни на целта од која се водат.
4. Советот на Европа низ годините разви значителен корпус на стандарди за медиумите со цел да им помогне на оние што ги креираат политиките за медиумите во нивниот неопходен напор да им ја понудат на медиумите заштитата што им е потребна за нивното соодветно функционирање и нивните меѓусебно поврзани активности за креирање на политики и регулаторни активности. За да им се помогне на земјите-членки во спроведувањето на Препораката за новото сфаќање на медиумите, предложени се насоки во Додатокот овде, од една страна за да се олесни разликувањето дали одредени активности, услуги или субјекти можат да се категоризираат како медиуми (Дел I) и, од друга страна за да се инспирира градуиран и диференциран пристап во политиките во однос на различните активности, услуги или субјекти коишто се дел од медиумскиот еко-систем (II Дел).
5. Резултатот од проверката на активностите, услугите или субјектите во контекст на критериумите (и показателите) треба да помогне во оценувањето на потребата и обемот на потребите во делот на креирањето на политики или регулирањето, но и на степенот на примена на релевантните законски рамки (како во однос на слободите така и во однос на обврските). На пример политиките за медиумите што се фокусирани на информативниот сервис може да се разликуваат од оние што нудат платформа за политичка дебата или забава, што од своја страна се разликува од чистото поврзување на активности кои генерираат приходи со пренесувањето на содржини преку средствата за масовна комуникација.
6. За оваа цел, врз основа на постоечките стандарди на Советот на Европа, Делот II дава насоки за креаторите на политики за тоа како да се применат медиумските стандардите во рамките на новите медиумски активности, услуги или субјекти. Ова исто така нуди и можност да се разгледа или зајакне перспективата на родовата еднаквост како одговор на апелот од Комитетот на Министри на Советот на Европа во рамките на својата Мадридска декларација „Родовата еднаквост да стане реалност“ (12 мај 2009 г.) и апелот од извештајот на Групата на еминентни личности насловен како „Заедничко живеење. Комбинирање на разновидноста и слободата во Европа во XXI век“, претставен пред Комитетот на министри во Истанбул на 10 мај 2011 г.
7. Еден диференциран и градуиран пристап бара секој субјект, чии услуги се препознаени како медиумски или како посредни или помошни активности, да има корист како од соодветната форма (диференциран) така и од соодветното ниво (градуиран) на заштита, а одговорноста исто така да биде ограничена во согласност со членот 10 од Европската конвенција за човекови права и другите релевантни стандарди развиени од страна на Советот на Европа.

8. Исто така треба да се потсетиме дека понови начини на масовно ширење и пристап до содржини, и со тоа поврзаното задржување, обработка и искористување на податоци, исто така може да влијае врз правата заштитени согласно членот 10 од Европската конвенција за човекови права.

I Дел

Медиумски критериуми и показатели

Прелиминарни забелешки

9. Ги повикуваме креаторите на политики да ги земат во предвид следниве критериуми кога размислуваат дали одредена активност, услуга или субјект треба да се смета за медиум.

10. Долу се утврдени шест критериуми, секој надополнет со група на показатели, што на креаторите на политики би требало да им овозможат да ги препознаат медиумите и медиумските активности во новиот еко-систем. Обемот во кој се исполнети критериумите ќе овозможи одреден нов комуникациски сервис да се препознае како медиум или ќе даде индикација за односот на посредничката или помошната активност на медиумските сервиси. Показателите треба да овозможат да се утврди дали и до која мерка одреден критериум е исполнет. Не сите показатели треба да се исполнат за да се исполни одреден критериум. Некои показатели, како што се оние што се поврзани со професионалните стандарди и етиката во медиумите, се врзани за повеќе од еден критериум.

11. Слично на ова не сите критериуми имаат еднаква тежина. Отсуството на одредени критериуми како што се цел (критериум 2), уредничка контрола (критериум 3) или опфат и дистрибуција (критериум 5), често можат да дисквалификуваат одреден сервис и истиот да не се смета за медиум. Одредени критериуми може да не бидат исполнети, како што се намерата (критериум 1) или очекувањето на јавноста (критериум 6) или да не бидат веднаш очигледни, што автоматски не би требало да дисквалификува одреден сервис од тоа да се смета за медиум, туку може да носи значителна тежина доколку истите се присутни.

12. Кога се разгледуваат критериумите треба да се земат во предвид карактеристиките и специфичностите на оној што ја дава услугата, како и процесот на созревање на истиот како медиум, што може да влијае врз начинот на изразување на уредничката контрола (критериум 3) или врз тоа како тој самиот гледаат на професионализмот (критериум 4). Последователно, сите критериуми (и показатели) треба да бидат применети на флексибилен начин, толкувајќи ги во контекст на одредени состојби или реалности. Во новите комуникациски опкружувања, се бара континуирано внимание со оглед дека улогата и работата на субјектот може лесно да се смени и да еволуира на флуиден и незабележлив начин, што може да влијае врз опсегот во кој еден или повеќе критериуми се исполнети и на тој начин неговата потенцијална класификација како медиум.

13. Општо прифатена одлика на еден медиум е неговата улога во општеството и неговото влијание врз општеството или односот кон демократските процеси. Може да се забележи влијанието како дел од неколку од критериумите долу. Меѓутоа, со оглед дека проценувањето на влијанието е крајно субјективно, ова не треба да се зема како одлучувачки фактор. Целата содржина дадена од медиумите има потенцијално влијание врз општеството, без разлика на големината на сегментот на засегнатото население и без разлика на вредноста што му се дава од страна на општеството како целина.

14. Резултатот од оваа анализа треба да се земе во предвид при обликувањето на политиките што се однесуваат на медиумите и при градуирањето на нивната примена, секогаш ограничувајќи ги на чиста потреба и минимум интервенција. Ова исто така ќе влијае и врз опсегот во кој ќе се применуваат стандардите на Советот на Европа за медиумите и модалитетите на нивната примена. Ова ја опфаќа и потребата од флексибилен одговор прилагоден на конкретен случај (имено диференциран) и градуиран за оваа цел. Одговорот исто така треба да ги земе во предвид и одликите на оној што ја дава услугата и неговите специфичности како и процесот на созревање на истиот како медиум.

15. Посредниците и помошниците во медиумскиот еко-систем можат да се разликуваат од медиумите со оглед на тоа дека истите може да исполнуваат некои од критериумите или показателите дадени долу, но обично тие не ги исполнуваат клучните критериуми како што се уредничката контрола (критериум 3) или целта (критериум 2). Меѓутоа честопати тие играат суштинска улога која може да им даде значителна моќ во однос на опфатот и контролата или

надгледувањето на содржината. Последователно, посредниците и помошниците можат лесно да заземат активна улога во уредничките процеси на масовната комуникација. Земјите-членки, оттука, треба да ги разгледаат внимателно при креирањето на политики што се однесуваат на медиумите и треба особено да внимаваат на своите сопствени позитивни и негативни обврски кои произлегуваат од членот 10 од Европската конвенција за човекови права. Ова може да бара диференциран одговор на политиките во таа смисла (прилагоден на конкретните посредници или помошници) кој ќе ги земе во предвид специфичностите на состојбата (на пример кога нивните дејствија можат да влијаат врз плурализмот или способноста на медиумите на кои им служат посредниците или помошниците во прашање за да ја исполни нивната цел, да функционираат нормално или да продолжат да ги даваат своите услуги).

Критериум 1 – Намера да се делува како медиум

Показатели

Самиот си се дефинира како медиум

Методи на работа типични за еден медиум

Заложба за почитување на медиумските професионални стандарди

Практични аранжмани за масовна комуникација

16. Волјата на субјектот е важен фактор во проценувањето дали самиот субјект или некои или сите негови услуги и производи треба да се сметаат за медиуми. Ова исто така дозволува да се направи разлика на самиот почеток врз основа на различните сопствени перцепции на самиот субјект за своите активности и услуги.

17. Намерата да се делува како медиум може да се изрази преку субјективни средства (на пример преку само-декларирање како медиум, само-дефинирање, бренд, декларирање на целта, изнесување на целите и задачите или на бизнис планот кој претставува медиумски или новинарски цели) и може да биде експлицитно па дури и формално регистрирана (како во случај на регистрирање на бизнис, цел изнесена во членовите на документот на здружување на компанијата). Овие субјективни показатели можат да упатуваат и на други критериуми како што се целта (на пример решеност да се обезбедуваат редовни ажурирани вести), уредничката контрола или професионалните стандарди.

18. Поконкретно, намерата може да се открие преку усвојување на уредничка политика или заложба за почитување на одредени професионални и етички стандарди што се типични за еден медиум. Една уредничка политика или заложба исто така може да се изрази преку условите за употреба кои нудат објаснувања за корисниците на услугата за видовите на содржина или однесување кои се или не се прифатливи за операторот.

19. Членството во професионални медиумски организации или професионални организации кои промовираат или спроведуваат етички кодекси или кодекси на добра пракса или учествуваат во други форми на саморегулирање што се типични за медиумите исто така можат да бидат релевантни напоредно со изборот на персонал (на пример новинари) за одредени функции, описот на работните места за персоналот, обуката па дури и изборот на професионално осигурување (на пример од клеветата) што им се нуди.

20. Намерата исто така може да се заклучи и од активностите што се преземаат (на пример воспоставување на бизнисот или платформа и ангажирање на персонал и сл.) за да се подготви или дистрибуира до широка публика типична медиумска содржина (на пример информирање, анализа, коментари, мислење, едукација, култура, уметност и забава во текстуална, аудио, визуелна или аудиовизуелна форма).

21. Во новото комуникациско опкружување ова се протега до активности што се преземаат за да се средат, соберат или изберат (на пример преку алгоритми) и да се дистрибуираат гореспоменатите содржини до потенцијално голем број на луѓе по пат на масовна комуникација. Ова исто така се протега и на оперативната примена на колективни онлајн простори за споделување кои се дизајнирани да ја олеснат интерактивната масовна комуникација (или масовната комуникација во целина) или други интерактивни искуства од големи размери засновани на содржина. Ова, особено може да се поткрепи со средства, аранжмани или структури кои се поставени заради масовна комуникација (на пример платформа или широко-опсежен масовен опфат).

22. Иако намерата како таква е важен критериум, сама по себе не е доволна за еден субјект или некој од неговите услуги или производи да се сметаат за медиум.

Критериум 2 – Функцијата и основните цели на медиумите

Показатели

Произведува, собира или дистрибуира медиумски содржини

Работи со апликации или платформи дизајнирани за да олесни интерактивна масовна комуникација или масовна комуникација во целина (на пример социјалните мрежи) **и/или за да обезбеди интерактивни искуства од големи размери** (на пример онлајн игри)

Со основна медиумска цел(и) (да анимира и обезбеди простор за јавна дебата и политички дијалог, да обликува и влијае врз јавното мислење, да промовира вредности, да олесни проверка и да ја зголеми транспарентноста и отчетноста, да обезбеди образование, забава, културно и уметничко изразување, да креира работни места, да генерира приход – или најчесто, комбинација на горе наведените)

Периодично обновување и ажурирање на содржината

23. И покрај промените во медиумскиот еко-систем функцијата и основните цели на медиумите остануваат во целост непроменети, имено обезбедување или дистрибуција на содржини кај широката јавност и обезбедување на простор за различни интерактивни искуства. Медиумите се најважната алатка за слободата на изразување.

24. Функцијата и основните цели на медиумите и понатаму остануваат одлучувачки фактор, особено што се однесува со нивната улога и влијание во општеството. Тие се одлика што е предмет на избор при идентификувањето на медиумите и се крајно релевантни за креирањето на политики за медиумите и за регулаторните процеси. Оттука тие ќе бидат важна алатка кога ќе се разгледува диференцираниот и градуиран одговор.

25. Желбата да се влијае врз јавното мислење што традиционално е еден од клучните показатели за идентификување на медиумите или медиумските активности, се манифестира во посветување на содржината на прашања што се предмет на јавна дебата и интерес и во напорите да се допре до голема публика. Докази за такво влијание врз општеството можат да извлечат од истражувањата за кредибилитетот и веродостојноста на медиумите и од нивната способност да ги остварат тие основни цели што се релевантни за демократските процеси (види ги во овој контекст критериумите 5 и 6, поврзани со опфатот и дистрибуцијата и со очекувањата на јавноста).

26. Меѓутоа судењето за вредноста во однос на содржината не треба да е одлучувачки фактор за дисквалификување на услуги, активности или субјекти како медиуми. Посебно внимание треба да му се посвети на ризикот одредени активности да не се сметаат за медиумски заради нивните иновативни модалитети, а не заради нивните суштински одлики. Средувањето, собирањето, избирањето или, во некои прилики дури и промовирањето на одредена содржина за нејзина широка дистрибуција се релевантни. Во зависност од степенот во кој се исполнети критериумите, можеби ќе треба да се направи разлика меѓу сфаќањето на производителот и медиумот (на пример во однос на платформите за споделување на содржини до лесната уредничка контрола или *ex post* умереност). Во овој контекст упатувањето на интерактивната или од корисникот собрана содржина кај традиционалните медиуми (на пример преку соработка, учество на публиката, јавувања, квизови или дебатни емисии) може да е корисно. Тие можат да се однесуваат на опсегот и модалитетите на примената на политиките за медиумите врз нив.

27. Новите бизнис модели се развиваат, и несомнено ќе продолжат да се развиваат за активности за прибирање на приходи поврзани со дистрибуцијата на содржините. Ова понекогаш е во фокусот на медиумските активности и затоа може да е корисно да се идентификуваат и категоризираат основните медиумски услуги и активности и да се разгледа политиката и регулаторните последици.

28. Треба внимателно да се разгледа и периодичното или редовно обновување или ажурирање на содржината. Овој показател за медиумите се применува со внимателност со оглед на важноста на постојаното или повремено обновување. Исто така во новите комуникациски опкружувања каде корисниците имаат значителна контрола врз обликувањето и времето на пристап до содржината, ажурирањето или обновата можат да се поблиску поврзани за искуството на корисникот отколку за времето или самата содржина. Ваков е особено случајот со сервисите кои вклучуваат колективни онлајн споделени простори дизајнирани да ја олеснат интерактивната масовна комуникација заснована на содржината во целина или други интерактивни искуства од големи размери.

Критериум 3 – Уредничка контрола

Показатели

Уредничка политика

Уреднички процес

Умереност

Уреднички персонал

29. Уредничката слобода или независноста се суштински услов за медиумите и директна последица на слободата на изразување и правото да се има мислење и да се добиваат и пренесуваат информации, гарантирани со членот 10 од Европската конвенција за човекови права. Низа од постоечките стандарди на Советот на Европа обезбедуваат насоки дизајнирани да ја сочуваат и промовираат уредничката слобода или независност. Другата страна на медалот е сопствената уредничка контрола и надзор врз содржината на медиумот и одговорноста за уредничките одлуки.

30. Уредничката контрола може да биде докажана со сопствените стратешки одлуки на субјектите во однос на содржините што ќе ги објават или промовираат и на начинот на кој истите се презентираат и средуваат. Традиционалните медиуми понекогаш објавуваат експлицитни уреднички политики на писмено, но истите можат да се најдат и во интерните упатства или критериуми за избирање или обработка (на пример проверка или потврдување) на содржините. Во новите комуникациски опкружувања, уредничките политики можат да се вградат во работните задачи или во условите за употреба (кои можат да содржат крајно детални одредби за содржината), или можат да се изразат неформално како заложба за одредени начела (на пример правилна комуникација на интернет, мото).

31. Отсуството на надворешните наметнувања врз уредничката контрола на медиумот само по себе не треба да се смета за показател за нејзино отсуство. Уредничкиот процес вклучува низа рутини и правила на однесувања при одлучувањето во однос на содржината. Во едно медиумско опкружување кое еволуира постојат многу примери на постепен развој и консолидирање на уредничкиот процес со созревање на медиумите. Како што во случајот на традиционалните медиуми можат да постојат различни степени или интензитет на контрола врз содржината кои можат да се забележат само во однос на мал дел од нив.

32. Уредничкиот процес може да вклучува корисници (на пример ревизии и барања од колеги) при што крајните одлуки се носат согласно меѓународно дефиниран процес и земајќи ги во предвид утврдените критериуми (реактивна умереност). Новите медиуми честопати прибегнуваат кон *ex post* умереност (честопати означувана како пост-умереност) во однос на содржина генерирана од корисник, што може на прв поглед да биде едвај забележителна. Уредничките процеси исто така можат да бидат автоматизирани (на пример во случајот на алгоритмите *ex ante* избрана содржина или споредување на содржината со авторски материјал).

33. Во одредени случаи уредничката контрола може да биде поочигледна во однос на избрана или промовирана содржина или содржина поврзана со активности за генерирање на приход (на пример реклами) отколку во однос на друга содржина (на пример материјал генериран од корисник). Од своја страна дел од содржината (на пример рекламите) може да биде под директна контрола на трета страна со помош на агенциски договор. Традиционалните медиуми имаат обичај да прибегнат кон *ex ante* уредничка контрола (или пред-умереност) во однос на одредени услуги или активности (на пример печатените медиуми или некои емитувања) но не и во однос на други (на пример одредени форми на соработка, со учество на публиката, емисии со повици или дебатни емисии).

34. Персоналот на кој му е доверено производството, нарачката, собирањето, проверката, обработката или потврдувањето на содржината ќе послужи како веродостоен показател на уредничката контрола и надзор. Постоенето на уреднички одбори, назначени контролори или надзорници со уреднички овластувања или аранжмани за да им се одговори или да се работи на барањата или поплаките на корисниците во однос на содржината ќе биде особено корисно во однос на ова.

35. Повторно, треба да се забележи дека различните нивоа на уредничка контрола одат напоредно со различните нивоа на уредничка одговорност. Различните нивоа на уредничка контрола или уредничките модалитети (на пример *ex ante* споредено со *ex post* умереноста) бараат диференцирани одговори и речиси сигурно ќе дозволат најдобро да се градуира одговорот.

36. Последователно оној што обезбедува посреднички или помошни услуги што придонесуваат за функционирањето или достапноста на еден медиум но самиот не врши – или не треба да врши – уредничка контрола и со тоа има ограничена или никаква уредничка одговорност, не треба да се смета за медиум. Меѓутоа, нивните дејности можат да бидат релевантни во медиумски контекст. Сепак, дејностите преземени од оние што обезбедуваат посреднички или помошни услуги како резултат на законски обврски (на пример отстранување на одредена содржина како одговор на судска наредба) не треба да се сметаат за уредничка контрола во смисла на горенаведеното.

Критериум 4 – Професионални стандарди

Показатели

Обврска

Процедури за придржување

Процедури за поплаки

Афирмирање на прерогативи, права или привилегии

37. Медиумите со тек на време градат доверба преку компетентноста и професионализмот на нивниот персонал, а особено на новинарите. Колективно, тие ја изразуваат својата заложба за зачувување на своите вредности во широк опсег на декларации, повелби и закони кои тие се обидуваат да ги промовираат во целиот сектор и да ги пренесат на своите колеги, особено на новите во професијата. Одредени медиуми го зајакнуваат ова преку нивните сопствени интерни кодекси на пракса, правилници за персоналот или упатства и норми што се однесува до процедурите и стилот. Саморегулирањето исто така зборува за важноста на медиумите и новинарството за нашите општества, особено за демократијата.

38. Меѓутоа се знае дека придржувањето до сопствената етика, деонтологија и стандарди на професијата е силен медиумски показател; стандардите што често се споменуваат во овој контекст се искреноста, одговорноста, слободата на изразување и на медиумите, еднаквоста, правичноста и новинарската независност. Во новите медиуми доказите за овој критериум можат да бидат помалку очигледни но можат да се најдат во целите и задачите, во правилниците за персоналот или во условите за користење. Изборот на персоналот, задачите што им се доверени, насоките за нивната изведба или нивната професионална позадина или компетентност исто така можат да се релевантни.

39. Медиумската (и новинарската) етика, деонтологија и стандарди се основата на системите за отчетност на медиумите. Постои широк опсег на системи на отчетност на медиумите; тие вклучуваат совети на медиуми или печатот, народни правобранители (вклучително и застапници за корисниците во самите компании), неформални ревизии од колегите (медиумите), и цел спектар на формални и неформални процеси кои овозможуваат медиумите да даваат отчет за својата работа или да спроведуваат етички ревизии.

40. Системите на отчетност на медиумите ги опфаќаат процедурите за поплаки и постепениот на тела кои имаат за задача да ги испитаат поплаките и да одлучат за придржувањето до професионалните стандарди. Во врска со ова внимание треба да се посвети на достапноста на правните лекови што се типични за медиумите (на пример одговор, корекција, извинување) или други средства за обезбедување задоволувачки одговори на поплаките на дистрибуираната содржина.

41. Што се однесува особено на новите медиуми, веќе се прифатени кодекси на однесување или етички стандарди за блогерите, барем од дел од онлајн новинарската заедница. Како и да е блогерите треба да се сметаат за медиум ако ги исполнуваат критериумите во задоволителен степен. Во отсуство на саморегулирање, националните и меѓународните одлуки или судска пракса (на пример на националните судии или властите за заштита на податоците и меѓународните тела вклучително и Европскиот суд за човекови права) исто така придонесуваат за обликување на стандарди (на пример што се однесува до приватноста или заштитата на личните податоци или заштитата на децата од содржини што можат да им наштетат).

42. Обидите да се искористи заштитата или привилегиите понудени на медиумите може многу да откријат. Прерогативите, правата и привилегиите кои можат да бидат афирмирани од медиумите или од новинарите, а подложат на релевантни правни одредби вклучуваат: заштита на изворите; привилегирана комуникација и заштита од заплена на новинарскиот материјал; слобода на движење и пристап до информации; право на акредитирање; заштита од злоупотреба на законите за навреда и клевета (на пример одбрана во однос на вистинитоста и точноста на информациите, јавен интерес со добра верба).

Критериум 5 – Опфат и дистрибуирање

Показатели

Реална дистрибуција
Масовната комуникација во целина
Ресурси за опфаќање

43. За да ги постигнат целите што се опишани горе, медиумите се обидуваат да допрат до голем број на луѓе. Медиумите или масовната комуникација традиционално се дефинираат како посредувана јавна комуникација упатен кон голема публика и отворена за сите. Оттука опфатот или реалната дистрибуција (број на примероци, гледачи или корисници) претставува важен показател во идентификувањето на медиумите и во нивното разликување од приватната комуникација, вклучително приватната комуникација што се одвива во јавниот простор (која сам по себе не е медиум туку би можела да се инкорпорира во медиум или масовна комуникација во целина). Меѓутоа не постои едно или општо гледање на тоа што е масовна или голема публика; ова лесно може да се движи од заедница определена според територијата или интересот или нешто друго (на пример целта на локалните, професионалните или медиумите на заедницата) до потенцијално глобални публики (во случајот на сателитската телевизија или одредени интернет сервиси).

44. Технологиите кои овозможуваат нелинеарно или на-барање доставување на содржини, условен пристап, групирање на електронски доставена содржина, персонализација на содржината или пренесување на пакет податоци, даваат различна димензија на терминот и даваат нова димензија на масовната комуникација. Истото важи и за капацитетот на интернетот за поддршка на цел спектар на јавна (еден-на-многумина, многумина-на-еден) комуникација, како и групна (неколкумина-на-неколкумина) и приватна комуникација (еден-на-еден); фактот дека таквата комуникација се одвива на интернет (јавен простор) не значи дека таа е медиум.

45. Заради проценка на опфатот, внимание треба да и се посвети на собраната публика, имено сите оние што ја споделуваат платформата или заедничките одлики на сервисот и до кого може да се допре преку произведената, организираната, избраната, собраната или дистрибуираната содржина од операторот, вклучително кога доставата или пристапот до содржините не се истовремени. Може да е корисно да се разгледа издвоено прашањето за содржината која ја бара корисникот и тоа директно или индиректно поврзано со активноста на операторот на услугата за генерирање на приход. Оттука бројот на регистрирани корисници е релевантен.

46. Горенаведеното е доследно со судската пракса што се развива, а која сугерира дека постои тенка линија меѓу приватната и јавната комуникација; последователно, објавувањето на содржината во социјалните мрежи има привлечено последици кои одговараат на јавна комуникација. Меѓутоа ова не вклучува категоризација на корисниците како медиуми (што би им дало пристап до прерогативите или привилегиите за медиумите или новинарите). За да се исполни овој критериум, оној што ја обезбедува содржината мора да преземе конкретни чекори за содржината да добие димензија на масовна комуникација; овој опфат може да се поткрепи преку прибегнување кон доволно широк опсег

или развивање на соодветни платформи за дистрибуција. Треба да се посвети внимание на можноста за брз развој на настаните во оваа смисла.

47. Новиот флуиден еко-систем на медиумите им дозволува да работат лесно во рамките на други медиуми или за различни оператори, да се преклопуваат, понекогаш заматувајќи ги границите меѓу нив. Затоа е важно да се направи разлика меѓу нивните ценети улоги за да се распознаат нивните одговорности. Овој процес може да се поддржи со испитување на степенот до кој гостинот, како посебна единка, ги исполнува критериумите за медиум. Ова е исто така важно со цел да не се растегне премногу поимот за медиумите и истиот непотребно да ги вклучи и корисниците кои произведуваат или придонесуваат кон генерирањето на содржини.

48. Заедно со други критериуми, димензијата на целосно затворени колективни простори кои се споделуваат онлајн, а се дизајнирани да ја олеснат интерактивната комуникација, треба да дозволат да се утврди дали истите се медиуми. Меѓутоа чистиот факт на ограничен пристап не треба автоматски да ги дисквалификува (ова може да се спореди со медиумските сервиси што се достапни само со претплата).

49. Нивото на опфаќање и дистрибуирање е важен критериум кој јасно влијае врз диференцираниот и градуиран пристап. Доколку опфатот и дистрибуцијата се мали, сервисот не треба да се смета за медиум. Меѓутоа, за ова треба да се размисли имајќи ги во предвид големината на пазарот или потенцијалната публика или корисничката база како и потенцијалното влијание. Отсуството на доволно голем опфат и дистрибуција не спречува нешто да се смета за медиум туку, во сите такви случаи, таквите последици ќе се поврзани со диференцијацијата и градуирањето.

Критериум 6 – Очекувања на јавноста

Показатели

Достапност

Плурализам и разновидност

Веродостојност

Почитување на професионалните и етичките стандарди

Отчетност и транспарентност

50. Очекувањата на луѓето во голема мерка ги следат претходните критериуми (и за нив поврзаните показатели). Тие очекуваат медиумите да бидат достапни и да бидат таму за нив кога ќе посакаат да го насочат вниманието кон нив. Настрана прекинувањата или привременото суспендирање, медиумските сервиси оттука се сметаат за континуирани и во широка мерка достапни (ова не значи дека сервисите нема да се разгледаат ако се со претплата или бараат членство).

51. Генерално луѓето ги препознаваат медиумите и се потпираат во голема мерка на медиумите за информации и друга содржина. Тие очекуваат дека содржините ќе бидат изготвени согласно релевантните професионални стандарди. Во едно демократско општество тие сметаат на достапноста на цел спектар на извори на информации и очекуваат нивната содржина да биде разновидна, и да одговори на интересите на различни сегменти во општеството.

52. Во зависност од целта и природата на конкретниот медиум, очекувањата на јавноста можат да варираат. Очекувањата од медиумите на јавниот сервис се поголеми отколку од некои други медиуми. Од информативните медиуми природно ќе се очекува да бидат редовно ажурирани и вестите да се дистрибуираат периодично. Луѓето дури имаат очекувања и што се однесуваат на содржините од комерцијална природа, а кои се повисоки кога се работи за медиуми или медиумски содржини креирани за малолетници.

53. За да можат да ја исполнат својата улога и да ја постигнат својата цел, медиумите мораат да ја заслужат довербата на јавноста. Во зависност од изразената или запазената цел, уредничка политика, модел на финансирање и влијание, довербата призната од јавноста за медиумите варира. Развојот на професионални и етички стандарди во голема мерка ги отсликуваат очекувањата на луѓето. Меѓутоа, саморегулирањето не секогаш може да се смета за доволно и луѓето очекуваат јавните власти да обезбедат минимумот да биде гарантиран. Исто така има очекувања што се

однесуваат на транспарентноста и отчетноста. Повисоките нивоа на очекувана доверба, стандарди, транспарентност и отчетност не секогаш носат поголем опфат, дистрибуција или влијание.

54. Очекувањата на јавноста во дадено општество можат да бидат откриени од интересот на законодавецот и вниманието што е посветено на предметот и од постоечката регулатива (вклучително и ко-регулирањето). Во глобалното општество каде медиумите не знаат за граници постои очекување за одреден степен на усогласеност и во однос на разбирањето што е тоа медиум. Оттука компаративните решенија можат да бидат релевантни.

55. Нивото и природата на очекувањата на јавноста можат брзо да се сменат што се однесува до самите медиуми и улогата што треба да ја играат креаторите на политики во зависност од тоа дали и во која мерка другите критериуми и показатели се исполнети.

II Дел

Стандардите што се применуваат за медиумите во новиот еко-систем

Прелиминарни забелешки

56. Целта на овој дел е да се понудат насоки за креаторите на политики за тоа како да се применат медиумските стандарди на новите медиумски активности, услуги или субјекти на градуиран и диференциран начин. Исто така ова обезбедува и значителна основа за спроведување на препораката за земјите членки да започнат дијалог со сите субјекти во медиумскиот еко-систем за истите да бидат соодветно информирани за важечката законска рамка. Исто така треба да им се помогне на медиумските субјекти ако се одлучат за некакво саморегулирање.

57. Иако од Препораката за нов поглед на медиумите и I Дел од овој додаток се очекува да опстојат и во иднина заради нивната широка природа, овој дел, којшто е од попрагматична природа може ќе треба дополнително да се развива, прилагодува или ревидира периодично во контекст на промените во медиумскиот еко-систем.

58. Медиумите и новинарите подложат на општи законски одредби (имено оние што не се специфични за медиумите, било да се од граѓанското, стопанското, корпоративното, даночното или казненото право). Меѓутоа, со оглед на потребите на медиумите и улогата на општеството, одредени општи одредби можеби ќе треба да се толкуваат конкретно за медиумите (на пример во однос на клеветата, следењето, копирањето и пребарувањето, државните тајни и корпоративната доверливост) или нивната примена да биде преиспитана за да се избегне нивна злоупотреба за прикриено попречување на слободата на медиумите.

59. Со оглед дека подложат на начелото дека како форма на попречување, регулирањето на медиумите треба да е во согласност со барањата за стриктна потреба и минимална интервенција, треба да се одговори со посебни регулаторни рамки на потребата да се заштитат медиумите од мешање (признавајќи прерогативи, права и привилегии и вон општото право, и обезбедувајќи рамка за нивната примена), да се управува со малите ресурси (за да се обезбеди медиумски плурализам и разновидност на содржината – cf. Член 10, став 1 *in fine* од Европската конвенција за човекови права) или да се поработи на одговорностите на медиумите (во рамките на строгите граници утврдени во членот 10, став 2 од Конвенцијата и релевантната судска пракса на Европскиот суд за човекови права). Овие размислувања беа основата за овој дел од додатокот.

60. Во секој случај дадена е индикација за постоечките стандарди на Советот на Европа, а нивната примена во новото медиумско опкружување е на кратко објаснета. Ова не е никаков обид за воспоставување на исцрпни стандарди. На избраните треба да се гледа како на примери кои можат да обезбедат одредена инспирација за примената на други релевантни стандарди на Советот на Европа. Со оглед на природата и опсегот на овој инструмент, дадени се насоки во многу широка смисла; попрецизни насоки ќе треба да се извечат од релевантните инструменти за утврдување на стандарди на Комитетот на министри (предлог листа е дадена на крајот од овој дел). Примената на стандарди ќе подложи на и ќе еволуира во согласност со развојот на медиумските субјекти, услуги и активности.

A. Права, привилегии и прерогативи

Показатели

Слобода на медиумите и уредничка независност

Слобода од цензура

Заштита од злоупотреба на законите за клевета и ризик од ефект на ладење

61. Не постои никаква вистинска демократија без независни медиуми. Слободата на медиумите треба да се сфати во поширока смисла. Ова ја опфаќа слободата на изразување и правото на дистрибуирање на содржини. Како што е стипулирано во членот 10 од Конвенцијата за човекови права, ова право мора да биде гарантирано без разлика на границите. Субјектите исто така треба да можат да преземат медиумски активности или да еволуираат без да се наметнуваат непотребни проблеми од приватната или полу-приватната комуникација во јавниот простор на масовната комуникација. Особено не треба да има претходни процеси за овластување; доколку е потребно декларирањето на медиумските активности треба да е во насока на целта за унапредување на нивната заштита од попречување, без да се креираат несакани пречки за нивната работа.

62. Постојат многу примери на мешање или обиди за мешање во независноста на медиумите во новиот еко-систем. Има извештаи за директен притисок од политичари врз медиумите да не објават или да повлечат содржини како и повици од посредници за да се исклучат медиумските субјекти од сервисите што ги хостираат. Почитувањето на уредничката независност бара отсуство на цензура или *ex ante* контрола на содржината. Медиумите треба да се слободни од блокирање или мерки за филтрирање. Јавното обелоденување на сите такви инциденти треба да се поздрава.

63. Треба да се нагласи важноста на улогата на посредниците. Тие нудат алтернативни и комплементарни средства или канали за дистрибуција на медиумските содржини, на тој начин ширејќи го опфатот и зголемувајќи ја ефикасноста на медиумот во остварувањето на своите функции и цели. На конкурентен пазар на посредници и помошници тие можат значително да го намалат ризикот од мешање од страна на властите. Меѓутоа, со оглед на степенот во кој медиумите мора да се потпираат на нив во новиот еко-систем, исто така постои и ризик од цензура која би функционирала преку посредници и помошници. Одредени ситуации исто така наметнуваат ризик од приватна цензура (преку посредници и помошници во однос на медиуми на кои тие им обезбедуваат услуги или содржини чии носители се тие).

64. Сè е поголема загриженоста за нападите врз медиумите преку одбивање на услуги во дигиталното опкружување. Помалите медиумски оператори коишто се клучна компонента во плуралниот и разновиден медиумски пејзаж се најранливи. Како резултат тие исто така можат да бидат одбиени да добиваат услуги. Исто така имало поплаки на индиректни активности против медиумите преку попречување на нивните договори за финансирање; даночни процедури или процедури за конкурси што можат да бидат злоупотребени на сличен начин.

65. Во новиот еко-систем сите медиуми треба да бидат заштитени од притисок, вклучително политички мотивиран притисок или притисок кој произлегува од економски интереси. Медиумите треба да се слободни од цензура и да бидат заштитени од само-цензура. Уредничката независност значи ефикасна и јасна раздвоеност на сопственоста или контролата врз медиумот и одлучувањето што се однесува на содржината. Ова е важен фактор во процесот на созревање на медиумите. Лицата кои имаат политичка власт или влијание треба да се воздржат од учество во уредничките одлуки на медиумот. Ова е особено релевантно што се однесува до медиумите во новиот еко-систем кој пренесува содржини кои се способни да го оформат мислењето или да информираат за политичките одлуки на избирачите. Овие размислувања подеднакво се однесуваат на креаторите и на дистрибутерите на содржините.

66. Законите за навреди и клевета можат да се злоупотребат заради попречување или заради одмазда против медиумот. Тие можат да имаат силен ефект на ладење. Според судската пракса на Европскиот суд за човекови права, искажувања (или содржини) кои вознемируваат, шокираат или навредуваат мораат да се толерираат. Предмет на почитување или расчистување на битните права на интелектуална сопственост, медиумите треба да можат да се потпираат на претходни извештаи во медиумите или објавуван материјал без да бидат изложени на ризик. Меѓутоа, во новиот еко-систем, треба да се размисли за насобраното или зголемено влијание и можната потреба за наметнување на одговорност во случај на штета (на пример ако произлегува од првото изнесување наспроти

зголеменото или мултиплицирано влијание кога истата содржина е изнесена од други, вклучително и од главните медиуми).

67. Сите медиуми во новиот еко-систем треба да имаат право на одбрана со вистинитост и точност на информациите, добра верба или јавен интерес (особено во контекст на проверка на однесувањето на јавни или политички личности, како и во однос на прашања а priori опфатени со правилата за државни тајни или корпоративна доверливост). Медиумите треба да се сигурни дека, кога ја оценуваат содржината, фактот ќе се третира различно од мислењето (второво дозволува поголема слобода). Медиумите исто така треба да можат да се потпираат на слободата на сатира и правото на претерување.

68. Секое дејствие што се презема против некој медиум во однос на содржина треба стриктно да се води од важечките закони; пред сè меѓународните закони за човекови права, особено одредбите од Европската конвенција за човекови права и да се придржуваат на процедуралните заштити. Треба да постои презумпција во корист на слободата на изразување и информирање, а во корист на слободата на медиумите. Исто така треба соодветно да се разгледа и улогата на корисниците и природата на содржината генерирана од корисникот.

69. Било да е во форма на негативни обврски (да не се меша) или позитивни обврски (да го олесни уживањето на слободата на изразување и правото да пренесува и прима информации без разлика на границите, вклучително преку обезбедување на достапност на делотворни правни лекови во случај на попречување од други субјекти) носителот на обврската на овие права, привилегии и прерогативи е државата. Ова треба да биде градуирано во зависност од околностите на секој случај и реалните можности за државата да ги преземе потребните превентивни мерки или правни лекови. Одговорноста на државата во никој случај не треба да се толкува како дозвола за секаков вид на контрола, инспекција или мешање или навистина секако друго дејствие со кое може да се попречи легитимното уживање на правото на слобода на изразување и правото за давање и примање на информации без разлика на границите.

Показатели

Право на истрага

Заштита на новинарите и новинарските извори

70. Правото на медиумите да истражуваат е суштинско за демократијата; затоа треба да биде признато, зачувано и промовирано во новиот медиумски еко-систем. Правото на новинарите да истражуваат може да биде олеснето преку акредитација; кога може да се примени на медиумските работници во новиот еко-систем треба да им се понуди акредитација без да се врши дискриминација и без непотребно одлагање или пречки. Правата на слобода на движење (на пример пристап до кризните зони) и пристап до информации се високо релевантни за сите медиумски професионалци. Кога одговара на нив треба да им се понуди заштита без исклучок.

71. Горенаведеното може, во одредени случаи, да се однесува на обезбедување на заштита или некоја форма на поддршка (на пример насоки или обука за да не ги изложат на ризик сопствените животи) за субјекти кои, иако ги исполнуваат некои од критериумите и показателите утврдени во I Дел од овој додаток, може целосно да не се квалификуваат како медиуми (на пример поединечни блогери). Еден градуиран одговор треба да го земе во предвид опсегот во кој таквите субјекти можат да се сметаат за дел од медиумскиот еко-систем и за такви кои придонесуваат кон функциите и улогата на медиумите во едно демократско општество.

72. Други суштински компоненти на правото на истрага се приватноста на комуникациите и заштитата од заплена на професионалниот материјал. Секоја форма на надзор на медиумските професионалци, вклучително и следење на нивното движење преку електронски средства треба да се разгледа со голема внимателност и да подлегне на зајакната заштита.

73. Заштитата на изворите сè повеќе е формално-правно призната. Постои потреба од робусна заштита на обелоденувачите. Во новиот медиумски еко-систем, заштитата на изворите треба да се протега на идентитетот на корисниците кои содржината од јавен интерес ја објавуваат на колективни онлајн споделени простори што се дизајнирани да олеснат интерактивна масовна комуникација (или масовна комуникација во целина); ова вклучува платформи за споделување на содржини и сервиси за социјално вмрежување. Може да се потребни договори за да се овласти употребата на

псевдоними (на пример во социјалните мрежи) во случаи кога обелоденувањето на идентитетот може да навлече одмазда (на пример како последица на политички активизам или активизам за човекови права).

Показатели

Правичен пристап до каналите за дистрибуција Посредници и помошници

74. Медиумите треба да имаат правичен пристап до мрежите за електронска комуникација (вклучително и сервисите кои хостираат) и би требало да можат да се потпрат врз принципот на мрежна неутралност. Интероперабилноста и отворените стандарди можат да бидат корисни алатки за елиминирање на техничките бариери за ширење на медиумската содржина. Може треба да се размисли за повторно толкување на правилата што „мора да се спроведат“ во новиот медиумски еко-систем.

75. Во мерка дека нивните активности или одлуки можат да влијаат врз медиумите во новиот еко-систем, посредниците и помошниците треба да бидат ослободени од притисоци или влијанија наменети да се однесуваат медиумите, нивната независност или нивните уреднички одлуки. Услов за политиките може да е исполнување на овој услов.

76. Во случај на легитимни дејствија (на пример што произлегуваат од разбирливи деловни одлуки) на посредник, помошник или друг субјект во однос на основните услови за работата на медиумите, може да е пожелно договарање во насока на заштита на тековното функционирање на медиумите (на пример да се заштити плурализмот и разновидност во интерес на јавноста). Ова може да бара дополнителна заштита (на пример во контекст на судските процедури) или релевантните власти да ги разгледаат можните средства за спречување или ублажување на непосакуван исход. Ова исто така може да биде релевантно, *mutatis mutandis*, во однос на активностите на властите (на пример примена на даночен закон) ако истите може да имаат негативно влијание врз слободата на медиумите и плурализмот, а ова да е до она ниво што е неопходно во едно демократско општество.

Б. Плурализам и разновидност на содржините на медиумите

Показатели

Управување со мали ресурси Транспарентност на сопственоста Јавните сервиси како медиуми

77. Како што веќе е посочено, субјектите во новиот еко-систем треба да може да иницираат медиумски активности или да еволуираат во медиумски активности без непотребни потешкотии. Особено не треба да има никакви претходни процеси на авторизација. Во новиот медиумски еко-систем има вишок на субјекти, средства и платформи за дистрибуција и содржина; сепак, лиценцирањето сепак може да биде оправдано во исклучителни случаи од потребата да се управува со мали ресурси (на пример спектарот на електромагнетна бранова должина).

78. Ограничено на такви исклучителни случаи, лиценцирањето или овластувањето треба да се водат од јавен интерес, имено да гарантираат постоење на широк спектар на независни и разновидни медиуми. Мерките за лиценцирање и овластување треба да одговарат на потреба, а истрајноста на потребата од такви мерки треба да се препознае во контекст на настаните.

79. Плурализмот нема да се гарантира автоматски со постоење на голем број на средства за масовната комуникација достапна за луѓето. Исто така во ситуација на силна медиумска концентрација способноста да се оформи или да се влијае врз јавното мислење или изборот на луѓето може да е во рацете на еден или само неколку субјекти. Злоупотребата на оваа моќ може да има негативни последици врз политичкиот плурализам и демократските процеси. Во новиот медиумски еко-систем некои субјекти веќе развија услуги или апликации кои ги ставија во доминантна позиција на национално па дури и глобално ниво. Дури и да нема докази за злоупотреба, таквата доминантна позиција може да претставува потенцијален ризик.

80. Трендовите на мониторинг и концентрацијата во медиумскиот еко-систем ќе им дозволат на надлежните власти да одат во чекор со развојот на настаните и да ги проценат ризиците. Регулаторните мерки може да бараат гарантирање на целосна транспарентност на сопственоста на медиумите. Ова ќе помогне во идентификувањето на соодветни превентивни или корективни дејствија, доколку е соодветно и да се земат во предвид карактеристиките на секој медиумски пазар, со став за спречување на оние нивоа на медиумска концентрација што можат да наметнат ризик по демократијата или улогата на медиумите во демократските процеси.

81. Јавниот сервис е суштински за европскиот модел кој вклучува соживот на јавен сервис, комерцијални медиуми и медиуми на заедницата. Тој треба да се придржува на високите професионални стандарди и идеално би требало да ја инволвира јавноста во структурите на управување. Неговата цел би требало да биде да обезбеди универзално презентирање, квалитет, доверба и разновидни содржини и политички плурализам во медиумите. Соодветно опремен и финансиран јавен сервис што ужива вистинска уредничка независност и институционална автономија би требало да придонесе за воспоставувањето на противтежа на ризикот од злоупотребата на моќта на медиумите во ситуација на силна медиумска концентрација.

82. Јавниот сервис затоа треба да има јасно место во новиот медиумски еко-систем, и треба да е опремен за да обезбеди содржина со голем квалитет, како и иновативна содржина и услуги во дигиталното опкружување, и треба да е способен да користи релевантни алатки (на пример за олеснување на интеракција и ангажман).

83. Новиот еко-систем нуди нова шанса за инкорпорирање на разновидност во медиумското владеење, особено што се однесува до родово балансираното учество во продукциските, уредничките и дистрибутивните процеси. Истото важи и за различните етнички и религиозни групи. Ова ќе претставува клучен фактор во обезбедувањето на балансирана претставеност и покриеност од страна на медиумите во борбата против стереотипите во однос на сите групи што го сочинуваат општеството.

В. Одговорностите на медиумите

Показатели

Уредничка одговорност

Почитување на достоинството и приватноста

Почитување на презумпцијата на невиност и правично судење

Почитување на правото на сопственост

Правни лекови за трети страни

84. Функцијата на куче чувар, имено проверка на јавните и политичките прашања и приватните прашања или прашањата поврзани со бизнисот а кои се од јавен интерес придонесува за оправдување на широката слобода на медиумите; меѓутоа противтежата на ова е барањето за поголема внимателност во однос на фактичките информации. Проверката треба да вклучува прецизно, длабинско и критичко известување. Тоа треба да се разликува од новинарските практики кои инволвираат претерано душќање и прикажување на приватниот и семејниот живот на луѓето на начин што не е компатибилен со нивните основни права. Медиумите треба особено да внимаваат да не ги потхрануваат стереотипите за припадниците на одредени етнички или религиозни групи и кон сексистичките стереотипи. На претставниците на сите групи треба да им се понуди можност да придонесат кон содржината, да ги изразат своите гледишта и да го објаснат своето разбирање на фактите; медиумите треба да размислат за усвојување на проактивен пристап во однос на ова прашање.

85. Под услов информациите да се точни, правото на почитување на нечија чест и углед има ограничувања во однос на јавниот интерес. Професионализмот бара потврдување на информациите и проценка на веродостојноста, но не постои услов да се информира лицето за намерата да се објави информација во врска со истото пред истата да се пренесе. Потребата за точност е помалку важна кога се работи за мислење, коментар или забава, што исто така дозволува претерување. Меѓутоа, медиумите треба да прават разлика меѓу овие форми на изразување и фактичките информации.

86. Горенаведените барања треба да бидат градуирани земајќи ги во предвид уредничките политики и процеси усвоени од страна на засегнатите медиуми и нивниот потенцијален опфат и

влијание како и очекувањата на јавноста во овој контекст. Креаторите на медиумските содржини, уредниците и дистрибутерите треба да се придржуваат кон релевантните професионални стандарди, вклучително и оние што се дизајнирани за борба против дискриминацијата и стереотипите, а во насока на промовирањето на родовата еднаквост. Треба да постои посебна грижа за нив за да се обезбеди етичка покриеност на малцинските или женските прашања исто така преку поврзување на малцинствата и жените со креативните, уредничките и дистрибутивните процеси.

87. Улогата на медиумите, било да се нови или традиционални, во информирањето на јавноста за кривичните постапки е важна во едно демократско општество. Во вршењето на својата уредничка одговорност медиумите треба да внимаваат да не го нарушат текот на правдата или да не го поткопаат правилното функционирање на судството, приватноста и безбедноста на сите инволвирани, а особено, презумпцијата на невиност на осомничените или обвинетите. Посебно внимание треба да се посвети на заштитата на достоинството на ранливите лица, жртвите, сведоците и роднините на лицата што се засегнати од кривичните постапки. Ова не треба да го спречи давањето на информации од јавен интерес.

88. Постои големо количество на информации и податоци во новиот медиумски еко-систем, вклучително и онлајн споделени простори дизајнирани да ја помогнат интерактивната масовна комуникација (масовна комуникација во целина). Управувањето, собирањето и користењето на такви информации и податоци треба да ги почитуваат правата на луѓето на приватен и семеен живот како што се заштитени со членот 8 од Европската конвенција за човекови права, при тоа исто така имајќи ги на ум и одредбите од Конвенцијата за заштита на поединците во однос на Автоматската обработка на лични податоци (Серија на европските договори (ETS) бр. 108). Истрајноста на содржината во дигиталните средини и нивниот потенцијал за широка дистрибуција и повторна употреба бараат посебна грижа и, во случај на потреба, брзо дејствување со цел да се намали штетата. Медиумите што функционираат во новиот еко-систем исто така треба да го стават почитувањето на човековите права поврзано со стандардите во однос на профилирањето високо на својата агенда.

89. Во новиот еко-систем значителни количества на содржини се рециклираат или повторно се пренесуваат. Во врска со ова медиумите треба да го почитуваат правото на интелектуална сопственост на другите. Без да се наштети на приватното и колективно приватно уживање во содржините, вклучително и на онлајн споделените простори, и други форми на авторизирана употреба, внимание треба да им се посвети на моделите на примена и почитување на овие права во контекст на содржини генерирани или објавени од корисникот.

90. Делотворните внатрешни системи за отчетност на медиумите, зајакнати со соодветни професионални стандарди честопати го оправдуваат отсуството или ја намалуваат потребата од надворешна отчетност. Субјектите во новите еко-системи треба да развијат адекватни механизми за поплаки и да се стремат кон нудење на правни лекови на трети страни кои сметаат дека претрпеле штета заради медиумски активности или услуги (на пример правото на одговор, поправка, извинување).

Показатели

Говор на омраза
Правата на децата
Правата на жените
Правата на малцинствата

91. Медиумите треба да се воздржат од пренесување на говор на омраза и други содржини кои поттикнуваат насилство или дискриминација од било кои причини. Посебно внимание потребно е да се посвети на субјектите кои оперираат со колективни онлајн споделени сервиси коишто се дизајнирани да ја олеснат интерактивната масовна комуникација (или масовната комуникација во целина). Тие треба да внимаваат на употребата и уредничкиот одговор на изрази мотивирани од расистички, ксенофобични, антисемитски, сексистички (вклучително и оние насочени кон ЛГБТ заедницата) и други предрасуди. Од субјектите во новиот медиумски еко-систем може да се бара (со закон) да пријавуваат до надлежните власти криминални закани со насилство засновани на расна, етничка, верска, родова и друга основа за кои ќе дознаат.

92. Од друга страна медиумите можат да обезбедат балансирана (или позитивна) слика за различните групи кои го сочинуваат општеството и придонесуваат за културата на толеранција и

дијалог. Освен во случаите пропишани со закон, со должна почит кон одредбите од Европската конвенција за човекови права, ниедна група во општеството не смее да биде дискриминирана при уживањето на правото на здружување, што во новиот медиумски еко-систем вклучува и онлајн здружувања.

93. Посебно внимание треба да се посвети на зачувување на достоинството, безбедноста и приватноста на децата. Содржини кои се однесуваат на нив можат да бидат извор на актуелни и идни предрасуди. Последователно не треба да има трајни или записи до кои може секогаш да се пристапи со содржини за или креирани од деца кои можат да претставуваат закана по нивното достоинство, безбедност или приватност или кои на друг начин ги прават ранливи во моментот или во подоцнежна фаза од нивниот живот.

94. Ризикот од можна повреда може да произлезе од цел спектар на содржини и однесување. Содржините наменети само за возрасни треба да бидат јасно означени за да се направат достапни за децата. Заштитата на децата не треба да ја попречува нивната слобода на изразување и право да бараат и добиваат информации. Медиумите можат да придонесат кон развивањето на безбедни простори (заградени градини), како и други алатки кои го олеснуваат пристапот до веб страниците и содржините соодветни за деца, за развивање и доброволно користење на ознаки и обележја за доверба, за развивање на вештини кај децата, родителите и воспитувачите за подобро разбирање и справување со содржини и однесување кои можат да се штетни за нив.

95. Вознемирувањето, малтретирањето, заплашувањето и следењето можат да бидат олеснети со новите медиумски еко-системи преку колективни онлајн споделени простори, апликации за следење, дури и алатки за пребарување и технологии за профилирање. Жените често се жртви на сите овие форми на злоупотреба што може да доведе до физичка (вклучително и сексуална) злоупотреба и насилство кои се неприфатлив израз на нееднаквост. Исто така треба да се посвети внимание и на можната злоупотреба на технологијата во однос на припадниците на малцинствата.

96. Во гореспоменатите случаи одговорот ќе зависи од околностите, вклучително и природата и опсегот на активноста или услугата во прашање, како и сопствените уреднички процеси на субјектот. Градуираниот пристап треба да ги земе во предвид можностите на засегнатите субјекти (на пример оние што работат со колективни онлајн споделени простори или нудат алатки за пребарување, апликации и технологии за следење или профилирање) со цел да се справат со нив или да ги намалат ризиците во прашање. Релевантните засегнати страни би можеле да бидат охрабрени заедно да ја испитуваат изводливоста на отстранувањето или бришењето на содржини во соодветни случаи, до ниво каде што не е недоследно со основното право на слобода на изразување, вклучително и нивните траги (датотеки, записи и обработка) во разумно краток рок. Поголемите технички можности наметнуваат и поголема одговорност. Саморегулирањето може да е надополнето на корисен начин со градење на капацитети (на пример унапредување на познавањето меѓу културите) и преку споделување на најдобрите или корективните практики развиени во рамките на сектори на активност во новиот медиумски еко-систем.

Показатели

Рекламирање

97. Слободата на изразување исто така важи и за комерцијалното и политичкото рекламирање, теле-шопингот и спонзорствата. Ограничувањата во оваа смисла се прифатливи само во рамките на условите утврдени во членот 10 од Европската конвенција за човекови права. Таквите ограничувања може да се потребни за заштита на потрошувачите, малолетниците, јавното здравје или демократските процеси.

98. Потенцијалот за навредливо, нападно или прикриено рекламирање е поголем кај новите медиумски еко-системи отколку кога и да било порано. Ова бара поголема одговорност од страна на медиумските субјекти. Ова може да бара само- или ко-регулирање, а во одредени случаи и регулирање.

Г. Референтни инструменти

Конвенции и договори на Советот на Европа на полето на медиумите

- Конвенцијата за информатичко- правна соработка во врска со „услугите на информатичкото општество“ (Convention on Information and Legal Co-operation concerning “Information Society Services”) (ETS No. 180, 2001)
- Европската конвенција за правна заштита на услугите кои се засноваат на, или опфаќаат, условен пристап (European Convention on the Legal Protection of Services based on, or consisting of, Conditional Access) (ETS No. 178, 2000)
- Европската конвенција за прекугранична телевизија ((European Convention on Transfrontier Television) (ETS No. 132, 1989) и Протоколот за измени и дополнување на Европската конвенција за прекугранична телевизија ((Protocol amending the European Convention on Transfrontier Television) (ETS No. 171, 1998)
- Европската конвенција во врска со прашањата за Законот за авторски и сродни права во рамките на прекуграничното емитување преку сателит (European Convention relating to questions on Copyright Law and Neighbouring Rights in the Framework of Transfrontier Broadcasting by Satellite) (ETS No. 153, 1994)
- Европската спогодба за програмската размена на телевизиски филмови (European Agreement concerning Programme Exchanges by means of Television Films) (ETS No. 27, 1958)
- Европската спогодба за заштита на телевизиските емитувања (European Agreement on the Protection of Television Broadcasts) (ETS No. 34, 1960)
- Европската спогодба за спречување на емитувања кои се пренесуваат од станици надвор од националните територии (European Agreement for the Prevention of Broadcasts transmitted from Stations outside National Territories) (ETS No. 53, 1965)

Други конвенции со одредби релевантни за медиумите

- Конвенцијата за компјутерски криминал (Convention on Cybercrime) (ETS No. 185, 2001) и Дополнителниот протокол на Конвенцијата за компјутерски криминал за инкриминација на дела од расистички и ксенофобичен вид извршени преку компјутерски системи (Additional Protocol to the Convention on Cybercrime, concerning the criminalisation of acts of a racist and xenophobic nature committed through computer systems) (ETS No. 189, 2003)
- Конвенцијата за заштита на лица во поглед на автоматската обработка на лични податоци (Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data) (ETS No. 108, 1981) и Дополнителниот протокол на Конвенцијата за заштита на лица во поглед на автоматската обработка на лични податоци во врска со надзорните тела и прекуграничниот пренос на податоци (Additional Protocol to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, regarding supervisory authorities and transborder data flows) (ETS No. 181, 2001)
- Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства (Framework Convention for the Protection of National Minorities) (ETS No. 157, 1995)
- Европската повелба за регионалните или малцинските јазици (European Charter for Regional or Minority Languages) (ETS No. 148, 1992)

Комитет на министри

2010

- Препорака CM/Rec(2010)13 за заштита на лицата во поглед на автоматската обработка на лични податоци во контекст на профилирање (Recommendation CM/Rec(2010)13 on the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data in the context of profiling)
- Декларација за управување со ресурсите на Интернет протокол адресите во јавен интерес (29.09.2010) (Declaration on the management of the Internet protocol address resources in the public interest)
- Декларација за неутралност на мрежата (29.09.2010) (Declaration on network neutrality)
- Декларација за Дигиталната агенда за Европа (29.09.2010) (Declaration on the Digital Agenda for Europe)
- Декларација за унапреденото учество на земјите-членки во областа на интернет владеењето – Владин советодавен комитет (ГАЦ) при Интернет корпорацијата за доделени имиња и броеви (ИЦАНН) (26.05.2010) (Declaration on enhanced participation of member states in Internet governance)

matters – Governmental Advisory Committee (GAC) of the Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN))

- Декларација за мерките за промовирање на почитувањето на членот 10 од Европската конвенција за човекови права (13.01.2010) (Declaration on measures to promote the respect of Article 10 of the European Convention on Human Rights)

2009

- Препорака CM/Rec(2009)5 за мерките за заштита на децата од содржини и однесување што можат да им наштетат и за промовирање на нивно активно учество во новото информатичко и комуникациско опкружување (Recommendation CM/Rec(2009)5 on measures to protect children against harmful content and behaviour and to promote their active participation in the new information and communications environment)
- Декларација за улогата на медиумите на заедницата во промовирањето на социјалната кохезија и меѓу-културниот дијалог (11.02.2009) (Declaration on the role of community media in promoting social cohesion and intercultural dialogue)

2008

- Препорака CM/Rec(2008)6 за мерките за промовирање на почитувањето на слободата на изразување и информации во поглед на Интернет филтрите (Recommendation CM/Rec(2008)6 on measures to promote the respect for freedom of expression and information with regard to Internet filters)
- Декларација за независноста и функциите на регулаторните власти во радиодифузниот сектор (26.03.2008) (Declaration on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector)
- Декларација за заштита на достоинството, безбедноста и приватноста на децата на Интернет (20.02.2008) (Declaration on protecting the dignity, security and privacy of children on the Internet)
- Декларација за доделување и управување со дигиталната дивиденда и јавниот интерес (20.02.2008) (Declaration on the allocation and management of the digital dividend and the public interest)

2007

- Препорака CM/Rec(2007)16 за мерките за промовирање на вредноста на Интернетот како јавен сервис (Recommendation CM/Rec(2007)16 on measures to promote the public service value of the Internet)
- Препорака CM/Rec(2007)15 за мерките во врска со медиумското покривање на изборни кампањи (Recommendation CM/Rec(2007)15 on measures concerning media coverage of election campaigns)
- Препорака CM/Rec(2007)11 за промовирање на слободата на изразување и информациите во новото информатичко и комуникациско опкружување (Recommendation CM/Rec(2007)11 on promoting freedom of expression and information in the new information and communications environment)
- Препорака Rec(2007)3 за одговорноста на јавниот сервис во информатичкото општество (Recommendation Rec(2007)3 on the remit of public service media in the information society)
- Препорака Rec(2007)2 за медиумскиот плурализам и разновидност на медиумските содржини (Recommendation Rec(2007)2 on media pluralism and diversity of media content)
- Насоки за заштита на слободата на изразување и информации во услови на криза (26.09.2007) (Guidelines on protecting freedom of expression and information in times of crisis)
- Декларација за заштита и промовирање на истражувачко новинарство (26.09.2007) (Declaration on the protection and promotion of investigative journalism)
- Декларација за заштита на улогата на медиумите во една демократија во контекст на медиумската концентрација (31.01.2007) (Declaration on protecting the role of the media in democracy in the context of media concentration)

2006

- Препорака Rec(2006)12 да им се дадат права на децата во новото информатичко и комуникациско опкружување (Recommendation Rec(2006)12 on empowering children in the new information and communications environment)

- Препорака Rec(2006)3 за Конвенцијата на УНЕСКО за заштита и промовирање на разновидноста во културното изразување (Recommendation Rec(2006)3 on the UNESCO Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions)
- Декларација за гарантирање на независноста на јавните сервиси кои емитуваат програма во земјите-членки (27.09.2006) (Declaration on the guarantee of the independence of public service broadcasting in the member states)

2005

- Декларација за човековите права и владеењето на правото во информатичкото општество (13.05.2005) (Declaration on human rights and the rule of law in the Information Society)
- Декларација за слободата на изразување и информации во медиумите во контекст на борбата против тероризмот (02.03.2005) (Declaration on freedom of expression and information in the media in the context of the fight against terrorism)

2004

- Препорака Rec(2004)16 на Комитетот на министри до земјите-членки за правото на одговор во новото медиумско опкружување (Recommendation Rec(2004)16 of the Committee of Ministers to member states on the right of reply in the new media environment)
- Декларација за слободата за политичка дебата во медиумите (12.02.2004) (Declaration on freedom of political debate in the media)

2003

- Препорака Rec(2003)13 за добивање на информации преку медиуми во врска со кривични постапки (Recommendation Rec(2003)13 on the provision of information through the media in relation to criminal proceedings)
- Препорака Rec(2003)9 за мерките за промовирање на демократски и социјален придонес на дигиталното емитување (Recommendation Rec(2003)9 on measures to promote the democratic and social contribution of digital broadcasting)
- Декларација за добивање на информации преку медиуми во врска со кривични постапки (10.07.2003) (Declaration on the provision of information through the media in relation to criminal proceedings)
- Декларација за слободата на комуникацијата на Интернет (28.05.2003) (Declaration on freedom of communication on the Internet)
- Политичка порака до Светскиот самит за информатичко општество (WSIS) (19.06.2003) (Political message to the World Summit on the Information Society (WSIS))

2002

- Препорака Rec(2002)7 за мерките за унапредување на заштитата на сродните права на радиодифузните организации (Recommendation Rec(2002)7 on measures to enhance the protection of the neighbouring rights of broadcasting organisations)
- Препорака Rec(2002)2 за пристап до официјални документи (Recommendation Rec(2002)2 on access to official documents)

2001

- Препорака Rec(2001)8 за саморегулирање во врска со компјутерските содржини (саморегулирање и заштита на корисникот од нелегални или штетни содржини на новите комуникациски и информатички сервиси) (Recommendation Rec(2001)8 on self-regulation concerning cyber content (self-regulation and user protection against illegal or harmful content on new communications and information services))
- Препорака Rec(2001)7 за мерките за заштита на авторските и сродни права и борбата против пиратството, особено во дигиталното опкружување (Recommendation Rec(2001)7 on measures to protect copyright and neighbouring rights and combat piracy, especially in the digital environment)

2000

- Препорака Rec(2000)23 за независноста и функциите на регулаторните тела во радиодифузниот сектор (Recommendation Rec(2000)23 on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector)
- Препорака Rec(2000)7 за правото на новинарите да не ги обелоденуваат своите извори на информации (Recommendation Rec(2000)7 on the right of journalists not to disclose their sources of information)
- Декларација за културната разновидност (07.12.2000) (Declaration on cultural diversity)

1999

- Препорака Rec(99)15 за мерките во врска со медиумското покривање на изборни кампањи (Recommendation Rec(99)15 on measures concerning media coverage of election campaigns)
- Препорака Rec(99)14 за универзалниот сервис на заедницата во врска со новите комуникациски и информатички сервиси (Recommendation Rec(99)14 on universal community service concerning new communication and information services)
- Препорака Rec(99)5 за заштита на приватноста на Интернет (Recommendation Rec(99)5 for the protection of privacy on the Internet)
- Препорака Rec(99)1 за мерките за промовирање на медиумски плурализам (Recommendation Rec(99)1 on measures to promote media pluralism)
- Декларација за експлоатација на заштитени радио и телевизиски програми што се чуваат во архивите на радиодифузните организации (09.09.1999) (Declaration on the exploitation of protected radio and television productions held in the archives of broadcasting organisations)
- Декларација за европската политика за новите информатички технологии (07.05.1999) (Declaration on a European policy for new information technologies)

1997

- Препорака Rec(97)21 за медиумите и промовирањето на култура на толеранција (Recommendation Rec(97)21 on the media and the promotion of a culture of tolerance)
- Препорака Rec(97)20 за „говорот на омраза“ (Recommendation Rec(97)20 on “hate speech”)
- Препорака Rec (97)19 за портретирањето на насилството во електронските медиуми (Recommendation Rec (97)19 on the portrayal of violence in the electronic media)

1996

- Препорака Rec(96)10 за гарантирање на независноста на јавниот сервис (Recommendation Rec(96)10 on the guarantee of the independence of public service broadcasting)
- Препорака Rec(96)4 за заштита на новинарите во ситуации на конфликт и тензии (Recommendation Rec(96)4 on the protection of journalists in situations of conflict and tension)
- Декларација за заштита на новинарите во ситуации на конфликт и тензии (03.05.1996) (Declaration on the protection of journalists in situations of conflict and tension (3 May 1996))

1995

- Препорака Rec(95)13 во врска со проблемите на законот за кривична постапка поврзани со информатичката технологија (Recommendation Rec(95)13 concerning problems of criminal procedural law connected with information technology)
- Препорака Rec(95)1 за мерките против звучно и аудиовизуелно пиратство (Recommendation Rec(95)1 on measures against sound and audio-visual piracy)

1994

- Препорака Rec(94)13 за мерките за промовирање на транспарентност на медиумите (Recommendation Rec(94)13 on measures to promote media transparency)
- Препорака Rec(94)3 за промовирање на образованието и свеста во областа на авторските и сродните права во однос на креативноста (Recommendation Rec(94)3 on the promotion of education and awareness in the area of copyright and neighbouring rights concerning creativity)
- Декларација за сродните права (17.02.1994) (Declaration on neighbouring rights)

1993

- Препорака Rec(93)5 која ги содржи начелата за промовирање на дистрибуцијата и емитувањето на аудиовизуелни дела кои потекнуваат од земји или региони со мала аудиовизуелна продукција или ограничена географска или лингвистичка покриеност на европските телевизиски пазари (Recommendation Rec(93)5 containing principles aimed at promoting the distribution and broadcasting of audiovisual works originated in countries or regions with a low audiovisual output or a limited geographic or linguistic coverage on the European television markets)

1992

- Резолуција Res(92)70 за воспоставување на Европската аудиовизуелна опсерваторија (Resolution Res(92)70 on establishing a European Audiovisual Observatory)
- Препорака Rec(92)19 за видео игри со расистичка содржина (Recommendation Rec(92)19 on video games with a racist content)
- Препорака Rec(92)15 во врска со наставата, истражувањето и обуката на полето на правото и информатичката технологија (Recommendation Rec(92)15 concerning teaching, research and training in the field of law and information technology)

1991

- Препорака Rec(91)14 за правната заштита на шифрирани телевизиски услуги (Recommendation Rec(91)14 on the legal protection of encrypted television services)
- Препорака Rec(91)5 за правото на кратко известување за големи настани кога ексклузивните права за нивното телевизиско емитување биле стекнати во прекуграничен контекст (Recommendation Rec(91)5 on the right to short reporting on major events where exclusive rights for their television broadcast have been acquired in a transfrontier context)

1990

- Препорака Rec(90)11 за начелата во врска со прашањата од авторското право во областа на репрографијата (Recommendation Rec(90)11 on principles relating to copyright law questions in the field of reprography)
- Препорака Rec(90)10 за кино за деца и адолесценти (Recommendation Rec(90)10 on cinema for children and adolescents)

1989

- Препорака Rec(89)7 во врска со начелата за дистрибуција на видеограми со насилна, брутална или порнографска содржина (Recommendation Rec(89)7 concerning principles on the distribution of videograms having a violent, brutal or pornographic content)

1988

- Резолуција Res(88)15 за воспоставување на европски фонд за поддршка за копродукција и дистрибуција на креативни кинематографски и аудиовизуелни дела („Eurimages“) (Resolution Res(88)15 setting up a European support fund for the co-production and distribution of creative cinematographic and audiovisual works (“Eurimages”))
- Препорака Rec(88)2 за мерките за борба против пиратството на полето на авторските и сродни права (Recommendation Rec(88)2 on measures to combat piracy in the field of copyright and neighbouring rights)
- Препорака Rec(88)1 за звучно и аудиовизуелно приватно копирање (Recommendation Rec(88)1 on sound and audiovisual private copying)

1987

- Препорака Rec(87)7 за дистрибуција на филмови во Европа (Recommendation Rec(87)7 on film distribution in Europe)

1986

- Препорака Rec(86)14 за подготовка на стратегии за борба против зависностите од пушење, алкохол и дроги во соработка со креаторите на мислења и медиумите (Recommendation Rec(86)14 on the drawing up of strategies to combat smoking, alcohol and drug dependence in co-operation with opinion-makers and the media)
- Препорака Rec(86)9 за авторски права и културна политика (Recommendation Rec(86)9 on copyright and cultural policy)
- Препорака Rec(86)3 за промовирање на аудиовизуелната продукција во Европа (Recommendation Rec(86)3 on the promotion of audiovisual production in Europe)
- Препорака Rec(86)2 за начелата во врска со прашањата од авторското право во областа на сателитската и кабелска телевизија (Recommendation Rec(86)2 on principles relating to copyright law questions in the field of television by satellite and cable)

1985

- Препорака Rec(85)8 за конзервирање на европското филмско наследство (Recommendation Rec(85)8 on the conservation of the European film heritage)
- Препорака Rec(85)6 за помош на уметничкото творештво (Recommendation Rec(85)6 on aid for artistic creation)

1984

- Препорака Rec(84)22 за употребата на сателитските капацитети за телевизија и радио (Recommendation Rec(84)22 on the use of satellite capacity for television and sound radio)
- Препорака Rec(84)17 за еднаквоста меѓу жените и мажите во медиумите (Recommendation Rec(84)17 on equality between women and men in the media)
- Препорака Rec(84)3 за принципите на телевизиското рекламирање (Recommendation Rec(84)3 on principles on television advertising)

1982

- Декларација за слободата на изразување и информирање (29.04.1982) (Declaration on the freedom of expression and information)

1981

- Препорака Rec(81)19 за пристапот до информациите што ги поседуваат јавните институции (Recommendation Rec(81)19 on the access to information held by public authorities)

1980

- Препорака Rec(80)1 за спорт и телевизија (Recommendation Rec(80)1 on sport and television)

1979

- Препорака Rec(79)1 во врска со потрошувачката едукација на возрасните и информирање на потрошувачите (Recommendation Rec(79)1 concerning consumer education of adults and consumer information)

1974

- Резолуција Res(74)43 за концентрации во печатот (Resolution Res(74)43 on press concentrations)
- Резолуција Res(74)26 за правото на одговор – Позицијата на поединецот во однос на печатот (Resolution Res(74)26 on the right of reply – Position of the individual in relation to the press)

1970

- Резолуција Res(70)19 за воспитната и културната употреба на радиото и телевизијата во Европа и односите во врска со ова меѓу јавните власти и радиодифузните организации (Resolution

Res(70)19 on educational and cultural uses of radio and television in Europe and the relations in this respect between public authorities and broadcasting organisations)

1967

- Резолуција Res(67)13 за печатот и заштитата на младите (Resolution Res(67)13 on the press and the protection of youth)

1961

- Резолуција Res(61)23 за размена на телевизиски програми (Resolution Res(61)23 on the exchange of television programmes)

Парламентарното собрание на Советот на Европа

- Препорака 1950 (2011) „Заштита на изворите на новинарите“ (Recommendation 1950 (2011) “The protection of journalists’ sources”)
- Препорака 1897 (2010) „Почитување на слободата на медиумите“ (Recommendation 1897 (2010) “Respect for media freedom”)
- Препорака 1882 (2009) „Промовирање на Интернетот и медиумските онлајн сервиси што се соодветни за малолетници“ (Recommendation 1882 (2009) “The promotion of Internet and online media services appropriate for minors”)
- Препорака 1878 (2009) „Финансирање на јавниот радио-телевизиски сервис“ (Recommendation 1878 (2009) “The funding of public service broadcasting”)
- Препорака 1855 (2009) „Регулирање на аудиовизуелните медиуми“ (Recommendation 1855 (2009) “The regulation of audiovisual media services”)
- Резолуција 1636 и Препорака 1848 (2008) „Показатели за медиумите во една демократија“ (Resolution 1636 and Recommendation 1848 (2008) “Indicators for media in a democracy”)
- Препорака 1836 (2008) „Искористување на целокупниот потенцијал на е-учењето за образование и обука“ (Recommendation 1836 (2008) “Realising the full potential of e-learning for education and training”)
- Резолуција 1577 и Препорака 1814 (2007) „Кон декриминализација на клеветата“ (Resolution 1577 and Recommendation 1814 (2007) “Towards decriminalisation of defamation”)
- Препорака 1805 (2007) „Богохулие, религиозни навреди и говор на омраза против поединци по основ на нивната вера“ (Recommendation 1805 (2007) “Blasphemy, religious insults and hate speech against persons on grounds of their religion”)
- Резолуција 1557 и Препорака 1799 (2007) „Сликата за жените во рекламите“ (Resolution 1557 and Recommendation 1799 (2007) “The image of women in advertising”)
- Препорака 1789 (2007) „Професионално образование и обука за новинари“ (Recommendation 1789 (2007) “Professional education and training of journalists”)
- Резолуција 1535 и Препорака 1783 (2007) „Закани по животите и слободата на изразување на новинарите“ (Resolution 1535 and Recommendation 1783 (2007) “Threats to the lives and freedom of expression of journalists”)
- Препорака 1773 (2006) „Насоки за 2003 за користењето на малцинските јазици од страна на радиодифузерите и стандардите на Советот на Европа: потреба од унапредување на соработката и синергијата со ОБСЕ“ (Recommendation 1773 (2006) “The 2003 guidelines on the use of minority languages in the broadcast media and the Council of Europe standards: need to enhance co-operation and synergy with the OSCE”)
- Препорака 1768 (2006) „Сликата за барателите на азил, мигрантите и бегалците во медиумите“ (Recommendation 1768 (2006) “The image of asylum seekers, migrants and refugees in the media”)
- Резолуцијата 1510 (2006) „Слобода на изразување и почитување на религиозните верувања“ (Resolution 1510 (2006) “Freedom of expression and respect for religious beliefs”)
- Препорака 1706 (2005) „Медиумите и тероризмот“ (Recommendation 1706 (2005) “Media and terrorism”)
- Резолуција 1438 и Препорака 1702 (2005) „Слобода на печатот и работните услови на новинарите во зоните на конфликт“ (Resolution 1438 and Recommendation 1702 (2005) “Freedom of the press and the working conditions of journalists in conflict zones”)
- Резолуција 1387 (2004) „Монополизација на електронските медиуми и можна злоупотреба на власта во Италија“ (Resolution 1387 (2004) “Monopolisation of the electronic media and possible abuse of power in Italy”)

- Препорака 1641 (2004) „Јавниот радио-телевизио-ски сервис“ (Recommendation 1641 (2004) “Public service broadcasting”)
- Препорака 1589 (2003) „Слобода на изразување во медиумите во Европа“ (Recommendation 1589 (2003) “Freedom of expression in the media in Europe”)
- Резолуција 1313 (2003) „Културна соработка меѓу Европа и јужно-медитеранските земји“ (Resolution 1313 (2003) “Cultural co-operation between Europe and the south Mediterranean countries”)
- Препорака 1586 (2002) „Дигиталната поделба и образованието“ (Recommendation 1586 (2002) “The digital divide and education”)
- Препорака 1555 (2002) „Сликата за жените во медиумите“ (Recommendation 1555 (2002) “The image of women in the media”)
- Препорака 1543 ((2001) „Расизмот и ксенофобијата во киберспејсот“ (Recommendation 1543 (2001) “Racism and xenophobia in cyberspace”)
- Препорака 1506 (2001) „Слободата на изразување и информирање во медиумите во Европа“ (Recommendation 1506 (2001) “Freedom of expression and information in the media in Europe”)
- Препорака 1466 (2000) „Едукација за медиумите“ (Recommendation 1466 (2000) “Media education”)
- Препорака 1407 (1999) „Медиумите и демократската култура“ (Recommendation 1407 (1999) “Media and democratic culture”)
- Резолуција 1191 (1999) „Информатичкото општество и дигиталниот свет“ (Resolution 1191 (1999) “The information society and a digital world”)
- Резолуција 1165 (1998) „Правото на приватност“ (Resolution 1165 (1998) “The right to privacy”)
- Резолуција 1142 (1997) „Парламентите и медиумите“ (Resolution 1142 (1997) “Parliaments and the media”)
- Препорака 1332 (1997) „Научните и техничките аспекти на новите информатички и комуникациски технологии“ (Recommendation 1332 (1997) “The scientific and technical aspects of the new information and communications technologies”)
- Резолуција 1120 (1997) „Влијанието на новите комуникациски и информатички технологии врз демократијата“ (Resolution 1120 (1997) “The impact of the new communication and information technologies on democracy”)
- Препорака 1314 (1997) „Новите технологии и вработувањето“ (Recommendation 1314 (1997) “New technologies and employment”)
- Препорака 1277 (1995) „Мигрантите, етничките малцинства и медиумите“ (Recommendation 1277 (1995) “Migrants, ethnic minorities and media”)
- Препорака 1276 (1995) „Моќта на визуелната слика“ (Recommendation 1276 (1995) “The power of the visual image”)
- Препорака 1265 (1995) „Проширувањето и европската културна соработка“ (Recommendation 1265 (1995) “Enlargement and European cultural co-operation”)
- Препорака 1228 (1994) „Кабелски мрежи и локални телевизиски станици: нивната важност за Голема Европа“ (Recommendation 1228 (1994) “Cable networks and local television stations: their importance for Greater Europe”)
- Препорака 1216 (1993) „Европската културна соработка“ (Recommendation 1216 (1993) “European cultural co-operation”)
- Резолуција 1003 и Препорака 1215 (1993) „Етиката на новинарството“ (Resolution 1003 and Recommendation 1215 (1993) “The ethics of journalism”)
- Препорака 1147 (1991) „Парламентарна одговорност за демократската реформа во радиодифузната сфера“ (Recommendation 1147 (1991) “Parliamentary responsibility for the democratic reform of broadcasting”)
- Резолуција 957 (1991) „Состојбата со локалното радио во Европа“ (Resolution 957 (1991) “The situation of local radio in Europe”)
- Резолуција 956 (1991) „Трансфер на технологии во земјите од Централна и Источна Европа“ (Resolution 956 (1991) “Transfer of technology to countries of Central and Eastern Europe”)
- Препорака 1136 (1990) „Европска политика за алкохолот“ (Recommendation 1136 (1990) “A European policy on alcohol”)
- Препорака 1122 (1990) „Оживување на внатрешноста на земјата преку информатичката технологија“ (Recommendation 1122 (1990) “The revival of the countryside by means of information technology”)
- Резолуција 937 (1990) „Телекомуникации: импликациите за Европа“ (Resolution 937 (1990) “Telecommunications: the implications for Europe”)
- Препорака 1110 (1989) „Настава на далечина“ (Recommendation 1110 (1989) “Distance teaching”)
- Препорака 1098 (1989) „Аудиовизуелна соработка меѓу Исток и Запад“ (Recommendation 1098 (1989) “East-West audiovisual co-operation”)

- Препорака 1096 (1989) „Европската конвенција за прекугранична телевизија“ (Recommendation 1096 (1989) “European Convention on Transfrontier Television”)
- Препорака 1077 (1988) „Пристап до прекуграничните аудиовизуелни медиуми за време на изборните кампањи“ (Recommendation 1077 (1988) “Access to transfrontier audiovisual media during election campaigns”)
- Препорака 1067 (1987) „Културната димензија на емитувањето во Европа“ (Recommendation 1067 (1987) “The cultural dimension of broadcasting in Europe”)
- Препорака 1059 (1987) „Економија на културата“ (Recommendation 1059 (1987) “The economics of culture”)
- Препорака 1047 (1986) „Опасностите од боксот“ (Recommendation 1047 (1986) “The dangers of boxing”)
- Препорака 1043 (1986) „Лингвистичкото и литературното наследство на Европа“ (Recommendation 1043 (1986) “Europe’s linguistic and literary heritage”)
- Препорака 1037 (1986) „Заштита на податоците и слобода на информирање“ (Recommendation 1037 (1986) “Data protection and freedom of information”)
- Резолуција 848 (1985) „Приватност на звукот и на индивидуална слобода во музичкиот избор“ (Resolution 848 (1985) “Privacy of sound and individual freedom of musical choice”)
- Препорака 1011 (1985) „Состојбата со професионалното танцување во Европа“ (Recommendation 1011 (1985) “The situation of professional dance in Europe”)
- Препорака 996 (1984) „Работата на Советот на Европа поврзана со медиумите“ (Recommendation 996 (1984) “Council of Europe work relating to the media”)
- Резолуција 820 (1984) „Односите на националните парламенти со медиумите“ (Resolution 820 (1984) “Relations of national parliaments with the media”)
- Препорака 963 (1983) „Културни и образовни средства за намалување на насилството“ (Recommendation 963 (1983) “Cultural and educational means of reducing violence”)
- Препорака 952 (1982) „Меѓународни средства за заштита на слободата на изразување преку регулирање на комерцијалното рекламирање“ (Recommendation 952 (1982) “International means to protect freedom of expression by regulating commercial advertising”)
- Препорака 926 (1981) „Прашања покренати од кабелските оператори и телевизии и од директното сателитско емитување“ (Recommendation 926 (1981) “Questions raised by cable and television and by direct satellite broadcasts”)
- Препорака 862 (1979) „Киното и државата“ (Recommendation 862 (1979) “Cinema and the state”)
- Препорака 834 (1978) „Заканите по слободата на печатот и телевизијата“ (Recommendation 834 (1978) “Threats to the freedom of the press and television”)
- Препорака 815 (1977) „Слобода на изразување и улогата на писателот во Европа“ (Recommendation 815 (1977) “Freedom of expression and the role of the writer in Europe”)
- Препорака 749 (1975) „Европската радиодифузија“ (Recommendation 749 (1975) “European broadcasting”)
- Препорака 748 (1975) „Улогата и управувањето со националните емитувања“ (Recommendation 748 (1975) “The role and management of national broadcasting”)
- Препорака 747 (1975) „Концентрации во печатот“ (Recommendation 747 (1975) “Press concentrations”)
- Препорака 582 (1970) „Медиуми за масовна комуникација и човековите права“ (Recommendation 582 (1970) “Mass communication media and human rights”)
- Резолуција 428 (1970) „Декларација за медиумите за масовна комуникација и човековите права“ (Resolution 428 (1970) “Declaration on mass communication media and human rights”)

Конференции на Советот на Европа за ресорните министри

Прва Конференција на Советот на Европа на министрите одговорни за медиумите и новите комуникациски услуги
(28-29 мај 2009 г., Рејкјавик, Исланд)
Нов поглед на медиумите?

Седма европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Киев, Украина, 10-11 март 2005 г.)

Интеграција и разновидност: новите граници на европската политика во однос на медиумите и комуникацијата

Шеста европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Краков, Полска, 15-16 јуни 2000 г.)
Политиката во врска медиумите за во иднина

Петта европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Солун, Грција, 11-12 декември 1997 г.)
Информатичкото општество: предизвик за Европа

Четврта европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Прага, Чешка, 7-8 декември 1994 г.)
Медиумите во едно демократско општество

Трета европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Никозија, Кипар, 9-10 октомври 1991 г.)
Во кој правец ќе се движат медиумите во Европа во деведесеттите?

Втора европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Стокхолм, Шведска, 23-24 ноември 1988 г.)
Европската политика за масовните медиуми во меѓународен контекст

Прва европска министерска конференција за политиката за масовните медиуми
(Виена, Австрија, 9-10 декември 1986 г.)
Иднината на телевизијата во Европа